

Připomínky veřejné ochránkyně práv

k návrhu zákona o náhradě újmy způsobené povinným očkováním

(č. j. předkladatele 48329/2018/LEG)

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

Návrh zákona počítá s prováděcím právním předpisem – vyhláškou zakotvující známé možné následky povinného očkování a čas jejich výskytu v důsledku očkování. Nastanou-li, netřeba prokazovat příčinnou souvislost mezi následkem a podáním očkovací látky. Prováděcí právní předpis však není předložen současně s návrhem zákona, proto předesílám, že za stěžejní ke komplexnímu posouzení návrhu zákona považuji znění prováděcí vyhlášky.

Za zásadní pak považuji osvobození žalob v těchto věcech od soudního poplatku, a to v první i druhé instanci. Proto navrhuji doplnit položku 8b a upravit položku 22 přílohy zákona o soudních poplatcích.¹

Alespoň v důvodové zprávě by bylo vhodné uvést, jakým způsobem a jak často se bude aktualizovat prováděcí právní předpis.

V neposlední řadě také navrhuji vyhotovit jednoduchý formulář pro snadnější uplatnění žádosti a předejít výzev k jejímu doplnění.

Připomínku k nezbytnosti zakotvení osvobození od soudních poplatků považuji za zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K ustanovením § 3 odst. 1 ve spojení s § 4 odst. 1

Navrhuji rozšířit rozsah náhrady újmy.

Újma na zdraví očkované osoby může vyvolat negativní následky i u jiných osob – rodinných příslušníků a osob blízkých. Proto zřejmě návrh zákona počítá s úhradou nákladů spojených s péčí o zdraví (§ 2960 občanského zákoníku²).

Považuji však za nespravedlivé a morálně neakceptovatelné, že návrh zákona záměrně opomíjí použití ustanovení § 2959 a § 2961 občanského zákoníku, tedy nepočítá s odškodněním jiných osob než přímo očkovanych, tedy s odčiněním duševních útrap rodině a blízkým zemřelého či osoby se zvláště závažným ublížením na zdraví, ani s náhradou nákladů pohřbu.

---

1 Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

2 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Sekundárním obětí může při úmrtí blízké osoby vzniknout jak materiální (např. náklady na pohřeb), tak imateriální újma.

Návrh zákona zatím nepočítá ani s náhradou za ztrátu na výdělků (§ 2962 občanského zákoníku).

S takovou koncepcí zákona nesouhlasím. Zákon by měl zakotvit plnou reparaci všech újem.

Tato připomínka je zásadní.

2. K ustanovení § 4 odst. 2

Předkladatel převzal pouze část ustanovení § 620 občanského zákoníku – „vědomost o škodě a osobě povinné k její náhradě“.

Škodou se rozumí majetková újma, výraz „újma“ zahrnuje jak materiální, tak imateriální složku. Návrh zákon ostatně i ve zbylých částech používá výraz „újma“.

Navrhuji proto nahradit slovo „škodě“ slovem „újmě“.

Tato připomínka je zásadní.

3. K ustanovení § 4 odst. 3

Předkladatel mohl být veden úmyslem chránit osoby s omezenou svéprávností. Inspirací mu přitom bylo ustanovení § 622 občanského zákoníku. Záměnou termínu „lhůta“ za „doba pro uplatnění náhrady újmy“, však brání podání žádosti o náhradu újmy způsobené povinným očkováním za nezletilého s omezenou svéprávností či zletilou osobu bez opatrovníka.

Dotčené ustanovení by správně mělo nést myšlenku, že lhůta pro uplatnění náhrady újmy neskončí dříve než 3 roky poté, co poškozený nezletilý nabude plné svéprávnosti a zletilé osobě bude jmenován opatrovník.

Navrhuji proto nahradit slova „doba pro uplatnění náhrady újmy“ slovy „lhůta pro uplatnění náhrady újmy nejdříve“.

Tato připomínka je zásadní.

4. K ustanovení § 5 odst. 3

Doporučuji k žádosti o náhradu újmy vyžadovat i doložení lékařské zprávy ze dne očkování. Žadatel tak prokáže, že tvrzená skutečnost nastala, jakož i datum, kdy se tak stalo.

Doložení data očkování považuji za jeden z nejdůležitějších podkladů pro Ministerstvo zdravotnictví, závisí-li prokázání příčinné souvislosti (uplatnění domněnky) způsobené újmy s očkováním na určitém čase od provedení očkování.

Tato připomínka je doporučující.

5. K ustanovení § 7

Navrhuji využít namísto samostatné úpravy zákon o zdravotních službách,³ který komplexně upravuje nahlížení do zdravotnické dokumentace. V úvahu připadá doplnění Ministerstva zdravotnictví do ustanovení § 65 odst. 2 zákona o zdravotních službách jako subjektu, který je oprávněn nahlížet do zdravotnické dokumentace pacienta bez jeho souhlasu.

Tato připomínka je doporučující.

6. K ustanovení § 8 odst. 1

Navrhuji změnit větu „Při posuzování vychází z předložených nebo vyžádaných dokladů a podkladů a dále z odborných nebo znaleckých posudků.“ na „Při posuzování vychází z předložených nebo vyžádaných dokladů a podkladů a dále **zejména** z odborných nebo znaleckých posudků.“

Tímto si Ministerstvo zdravotnictví neuzavře případné použití jiných důkazních prostředků – např. výsledků, odborné studie atd.

Tato připomínka je doporučující.

7. K ustanovení § 11 odst. 3

Podle návrhu zákona se poskytne náhrada újmy způsobené povinným očkováním provedeným po dni nabytí jeho účinnosti.

Domnívám se, že zákon by měl umožnit i poskytnutí náhrady újmy za očkování, které proběhlo před nabytím účinnosti tohoto zákona, a to alespoň od roku 2015 zpětně.

Ústavní soud totiž již v roce 2015 vyřkl, že je namístě, „aby legislativa odpovědně zvažila doplnění právní regulace institutu povinného očkování proti infekčním nemocem o úpravu odpovědnosti státu za výše naznačené následky“.⁴

Skutečnost, že stát nevydal tento zákon dříve, nemůže jít k tíži osob, které by jinak dosáhly odškodnění.

Některá povinná očkování je třeba provést do určitého věku očkované osoby. V případech, kdy termín očkování nezávisí na vůli očkovaného (jeho zákonných zástupců), by bylo nespravedlivé, kdyby stát nepočítal s žádnou možností náhrady zpětně.

Tato připomínka je zásadní.

Brno 20. prosince 2018

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv

---

3 Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů.

4 Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 27. ledna 2015, sp. zn. Pl. ÚS 19/14, bod 87.